

Susanne Crawley Larsens grundlovstale

Taler

Susanne Crawley Larsen
Rådkvinde og byrådsmedlem

Dato

5. juni 2024

Sted

Flakhaven, Odense

Barnets Grundlovstale

En Grundlovstale handler vel i bund og grund om at give en kommentar til det samfund, som vi lever i. Og have nogle drømme for, hvor det skal bevæge sig hen og måske endda hvordan.

Og for at starte et sted og sætte system i drømmene vil jeg starte ved det nyfødte barn. Hvad skal et lille nyfødt barn kunne forvente af Odense, af Danmark og af Verden? Hvis man kan svare på det, er håbet om et humant og retfærdigt samfund, og en verdensorden inden for de planetære grænser vakt.

Derefter handler det om at gå vejen, hvor svært det end må være, og med håb, viden og begejstring tage opgaven på sig. Sådan skal en politiker virke.

Men lad mig starte.

Barnet skal forvente:

- at dets mor modtager en svangreomsorg, der skal give barnet, og den familie det fødes ind i, den bedste start. Vores nuværende politiske struktur tilskynder ikke til tidlig forebyggelse. Der er ganske enkelt flere politiske point i at lave en bandepakke eller forbyde internettjenesten Telegram end i et langt sejt træk at skabe et samfund, hvor bander ikke giver mening og hvor sociale medier er mere hyggelige end farlige. Vores politiske system belønner nemlig hurtige handlekraftige forslag, og politikerne skal jo genvælges, og det påvirker deres beslutninger.

Jeg synes selvfølgelig, at man skal forebygge, fordi man kan og fordi, det er vigtigt, som når vi for eksempel screener vordende forældre for

fødselsdepression inden barnet kommer til verden.

Andre steder i verden handler svangreomsorg om mere basale behov, som tøj til barnet og mors ernæring under graviditeten.

Barnets skal forvente:

- at dets mor kan føde i trygge rammer. Sådan er det ikke alle steder i verden. Børn fødes under krige og børn fødes i fattigdom. Det tror jeg, at alle synes er forfærdeligt, men vi har aldrig taget livtag med krig som en del af verdenssamfundets værktøjskasse, og vi har aldrig taget livtag med den måde de globale goder er fordelt. Et af de presserende spørgsmål, som der må findes et svar på er, hvordan vi gør verden mere retfærdig og fredelig?

Barnets skal forvente:

- at risikoen for at det selv eller dets mor dør i forbindelse med fødslen er lille. Derfor er det så vigtigt, at kvinder har adgang til prævention og selv kan bestemme, hvor mange børn de vil have og hvornår, og derfor er det så vigtigt, at fødsler gøres mere sikre. Derfor var det særligt vigtigt for mig at oprette klinik for seksuel sundhed, så et barn i Odense kan forvente, at prævention er tilgængeligt og gratis.

Barnet skal forvente:

- at det ikke skal vokse op i fattigdom eller lide fysiske afsavn. For mig at se, handler fattigdom både om reelle afsavn i forhold til for eksempel tøj og ordentlig mad. Men fattigdom er også relativt og handler om konsekvenserne af økonomisk ulighed. For børn her i Danmark er en af de konsekvenser, at man ubevidst ekskluderes fra de andre børns fællesskaber, hvis man er fattig. Fordi man ikke har råd til biografbilletten, letbaneturen, en burger på McDonalds, ej heller ikke den mindste. Og når man bliver ekskluderet fra fællesskabet, ligger der lige om hjørnet en risiko for, at man søger ind i andre fællesskaber, som for eksempel en bande eller et andet ekstremistisk fællesskab. Jeg ved at det er noget af det fattige forældre frygter mest. Og derfor er fattigdom farligt og ulighed er farligt.

Som I ved har børnefattigdom været en af mine største opmærksomheder, og jeg

er glad for snart at kunne præsentere anbefalingerne for bekæmpelse af børnefattigdom, som er blevet til sammen med blandt andet med et borgerpanel og Red Barnet, Mødrehjælpen og andre. Og det skal nok blive godt her i Odense. Men den rigtige løsning på fattigdom i Danmark er meget mere simpel. Man kunne med få beslutninger på Christiansborg vælge at reducere uligheden og omfordele i langt højere grad.

At håndtere den globale ulighed ligger i en anden liga af beslutninger, men fordi det er svært, er det stadig det rigtige at gøre

Barnet skal forvente:

- at barndommen har værdi i sig selv. Alt for ofte handler samtaler om børn, om hvad de har brug for, for som voksne at kunne klare sig godt. Hvad skal de have i rygsækken for at bidrage til samfundet, – for at kunne arbejde.

Alt for sjældent taler vi om, at barndommen har værdi i sig selv. Om legen, fantasien, barndommens venskaber, nærheden til bedsteforældre, tiden sammen med søskende, far og mor. Tid er blevet dyrebart. Vi bruger tiden på arbejde, og vi bliver rigere, og køber os fra madlavning og rengøring og havearbejdet, vi holder op med at reparere vores ting og køber nyt, men vi bliver ikke lykkelige, børnene bliver ikke lykkeligere. Børns mentale helbred skranter, og det gør det også hos deres forældre. Tiden kræver en samtale om hvilken værdi vores arbejde skal have, og en samtale om hvad arbejde er? Giver det for eksempel værdi at arbejde med fast fashion? Og er arbejde kun arbejde, hvis man får løn?

Undertiden tænker jeg over, hvordan man ville opdrage sine børn, hvis de ikke skulle flytte hjemmefra? Jeg er sikker på, at andre kvaliteter ville blive vigtige, hvis generationerne var tættere på hinanden i hverdagen. Det ville være noget helt andet at have et barn med handicap eller et voksen med demens i en større generationsfamilie. Kernefamilien er blevet en sårbar størrelse.

Et barn skal kunne forvente:

- at det har indflydelse på beslutninger, der vedrører det selv. Barnets lov er et kæmpe skridt i den retning og er måske en af de mest progressive love, hvis vi evner at omsætte den. Helt konkret betyder det, at vi her i Odense laver et kæmpe paradigmeskifte. Et barns social sag er barnets sag og ikke kommunens

sag. Det betyder, at den skal skrives så barnet kan læse den, og at barnets ønsker tillægges reel vægt

Et barn kan forvente:

- at det kan gå i skole og uddanne sig. I skolen bliver Danmark til, derfor er det afgørende vigtigt, hvordan vi indretter skolen. Lige nu er vores skole svær at være i for mange børn, alene af den grund at skolen er den arena hvor børnenes mistrivsel udspiller sig. Et stigende antal børn udskilles til særlige skoletilbud. Det er der givetvis nogen, der skal, men jeg tror på, at mange flere børn kunne gå i den almene skole. Jeg tror ganske enkelt ikke på, at 5-10 % af børnene ikke hører til i fællesskabet. Derfor bliver skole en topprioritet.

Uddannelse er et af de stærkeste våben i mod fattigdom, negativ social arv og ulighed. Den stærkeste prædiktor for hvordan det vil gå én, er længden af mors uddannelse. Og den stærkeste prædiktor for, om man får en ungdomsuddannelse er om ens forældre har en.

På verdensscenen tror jeg på at, uddannelse bidrager til civilisation og til at bekæmpe barbariet.

Et barn skal forvente:

- at det har adgang til sundhed. Hvis man giver sig til at undersøge ulighed i sundhed, vil man finde, at det eksisterer på stort set alle parametre, lige fra antal dødfødsler, overlevelse af kræftsygdomme, psykisk sygdom, risikoen for at få en kronisk sygdom til antal leveår. Jeg har lagt meget energi i at få oprettet en sundhedsforvaltning i Odense. Og selv om den ikke rigtig er kommet op og flyve, tror jeg stadig på, at det var det rigtige. Som kommune er vi nødt til at give forebyggelse og folkesundhed en ny opmærksomhed, hvis vi vil ændre livsbaner.

Et barn skal forvente:

- at nogen har passet på klodens arter. Antallet af arter reduceres med stor hast i disse år. Vi står og ser på det, samtidig med at vi godt ved, hvad der skal til. Vi ved at store arealer burde udlægges til vild natur, vi ved, at vi ikke kan drive landbrug på den måde vi gør nu, hvor størstedelen af det opdyrkede areal går til

dyrefoder. Vi ved, at vi må spise flere planter, der er vokset lokalt og overlade større arealer til naturen.

Men der er et spørgsmål, som vi skal kunne svare på: det er nemlig ikke svært at brødføde den danske befolkning med Danmarks arealer, men andre dele af verden er ikke så heldige at have frugtbar jord i baghaven. Vi skal have et svar på hvordan vi brødføder Verdens folk.

Et barn skal kunne forvente

- at nogen har passet på vandet, grundvandet, havene, vandløbene, fjordene og søerne. I Danmark tager vi det for givet, at der kommer rent vand ud af hanerne, men sandheden er at vi mange steder renser vandet og kommer til det mange år endnu. I mange årtier har vi vidst at gifte fra industri var på vej ned i Grundvandet, – vi har vidst, at landbrug og gartnerier her på Fyn er skyld i at Fjorden er død og vandløbene ligeså. Vi er ingenting uden vand. Vi er kommet af vand og vandet i vores celler har samme sammensætning som den urhavene havde.

Et barn kan forvente

- at nogen har taget ansvar for klimakrisen. Det er skønt når børn involverer sig i den grønne dagsorden, men det er ikke deres ansvar at løse krisen. Det skal gøres af voksne ansvarlige politikere, og det haster. Vi lever i et samfund/verden, der fordrer vækst. Vi skal forbruge for at vækste, vi skal forbruge fødevarer, tøj, ting, rejser for at holde væksten i gang, – og vi overskrider de planetære grænser og har gjort det i årevis. Vi opbruger klodens resurser med en hastighed, der ikke tillader at kloden regenerer. Vi er nødt til at have et andet vækstparadigme, et andet forbrug, ellers holder kloden ikke til det.

Et barn kan forvente

- at der er ligestilling mellem kønnene. Selv bliver jeg som eneste kvinde i Odense Kommunes økonomiudvalg mere og mere opmærksom på kønnede beslutninger. Mænd og kvinder har ikke den samme adfærd i uddannelsesvalg, erhvervsvalg, i byrum og valg af transport, bare for at nævne noget. De har ikke de samme behov, og de har ikke de samme prioriteter. Uden at kunne bevise det, men blot erfare det, ser jeg hver dag dette udtrykt i de politiske

beslutninger.

Et barn kan forvente:

- at det har ret til statsborgerskab. Flere gange om året varetager jeg grundlovsceremonien. Altså den ceremoni hvor man trykker hånd og bliver statsborger. Det er faktisk en ret højtidelig og smuk ceremoni på rådhuset, hvor alle de nye statsborgere møder op i festsalen med deres familier. Og efter en kort tale overrækker jeg dem én for én deres statsborgerskabsbevis. På dette bevis står der, hvor de er født. Og hver gang er der nye statsborgere, der er født i Danmark. De har gået i vores børnehaver og skoler, de har spillet fodbold i OKS, og de har haft fritidsjob i Føtex. De er altså danskere og det burde være nu, at vi beslutter at de også er statsborgere, når de fylder 18.

Et barn skal forvente:

- at det har adgang til kultur og til selv at ytre sig gennem kunst. Der er en kæmpe ulighed i forbrug af kunst blandt børn, og uligheden stiger jo ældre barnet bliver, fordi test og eksaminer bliver det der prioriteres i undervisningen.

Et barn skal kunne forvente:

- at det lever i et retssamfund, at det beskyttes, hvis det tilhører en minoritet og at det kan bruge sine frihedsrettighederne. Derfor er det grundlæggende vigtigt, at børn kender deres rettigheder og kender deres og verdens historie. FN's børnerettigheder burde kommunikeres alle steder i det offentlige rum.

Det kan synes som en meget lang drøm, men jeg tror, at vi står et sted både i Danmark, men også som globalt samfund, hvor vi må skabe en ny verdensorden. Et humant ligevægtssamfund inden for de planetære grænser, ikke bare på vores egen lille plet. Det kræver stort lederskab, og jeg tror på at EU skal tage det lederskab. Det er der håb i, og hvis jeg skulle have et lille bitte håb mere, ville det være, at G20 landenes ledere fandt min tale i en flaskepost og løste verden problemer.

Med de ord vil jeg ønske jeg en forrygende Grundlovsdag

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale, Radikale Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/susanne-crawley-larsens-grundlovstale>